

دوره یازدهم قانون گذاری

جلسه ۱۰۲

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

بمضمون متن قوانین

پنج شبه ۱۱ مرداد ماه ۱۳۱۸

شماره مسلسل - ۸۹۱

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنج شنبه ۱۱ مرداد ماه ۱۳۱۸

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - شور و تصویب لایحه اصول محاکمات مدنی از ماده ۲۸۱ تا ۳۹۹
- ۳ - تصویب پنج فقره مخصوص
- ۴ - موقع بدستور جلسه بعد از جلسه

(مجلس دو ساعت پیش از ظهر برپاست آقای استغنیایی تشکیل گردید)

صورت مجلس یکشنبه هفتم مرداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد.

۴ - شور و تصویب لایحه اصول محاکمات مدنی از ماده ۲۸۱ تا ۳۹۹

رئیس - شور دوم لایحه اصول محاکمات مدنی از ماده ۲۸۱ شروع میشود:

ماده ۲۸۱ - شخص ثالثی که جلب میشود مدعی علیه محسوب و تمام مقررات راجعه بمدعی علیه در بار او جاری است.

رئیس - بنده قبیل از رأی عرض میکنم و از آقایان خواهش میکنم وقتی که جلسه تشکیل میشود زودتر تشریف بیاورند که مدتی وقت ضایع نشود آقایان هفته یک روز

اینجا بیشتر کار ندارند این هفته یک روز را باید تعلیم بدانند و بعلاوه در موقع رأی گرفتن غالباً آقایان خارج میشوند و بیرون تشریف میبرند و جلسه از اکثریت می افتد این را خواهش میکنم رعایت فرمایند که جلسه از اکثریت نیفتد و کاری صورت داده باشد و همچنین آقایانی که رأی دارند موقع رأی گرفتن رأی خودشان را بدهند که دیگر محتاج نشویم جهت تشخیص مدتی معطل شویم که وقت خودشان تلف شود این رعایت را خواهش دارم فرمایند که وقت تضییع نشده باشد. موافقین با ماده ۲۸۱ بخیرند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸۲:

ماده ۲۸۲ - هرگاه شخص ثالث در موعد مقرر پاسخ نداد یا در روز جلسه حاضر نشد و طرف او درخواست

عین مذاکرات مشروح صد و دومین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری (مقتضی قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵) اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

- غائبین با اجازه - آقایان: نفاذ اسلامی - حبیبی - شایان - بهبهانی - دیر - سهرابی - صدر - فاضلی - شاهرخ - اقبال - میرزائی
- غائبین بی اجازه - آقایان: مکره دانش - اردبیلی - دکتر ضیاء - دهمانی - حاج مرتضی - نوان - ذوالقدر - قراگراو - هدایت - نواب بزدی
- دیر آمده با اجازه - آقای دکتر سبعمی
- دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: وکیل - دکتر جوان

رسیدگی غیابی نکرد طرفی که خواستار جلب شده میتواند در حین جریان دادرسی اصلی یا پس از ختم آن یا همان دادخواست که داده است رسیدگی بدعوی را مستقلاً بخواهد.

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۸۳:

ماده ۲۸۳ - قرار رد دادخواست جلب فقط با حکم راجع باصل دعوی قابل پژوهش است و در صورتیکه قرار در مرحله پژوهش فسخ شود رسیدگی پس از فسخ قرار با دعوی اصلی در دادگاه استان بعمل میآید.

مخیر - در این ماده ۲۸۳ که فرائض شده است.

مصدق جهانشاهی - هر مائید پشت تریبون مخیر (در محل نطق) - يك اصلاح عبارتی مختصر بود که تجراستم خیلی مزاحم شوم. در ذیل ماده ۲۸۳ يك عبارتی است که باین ترتیب تغییر پیدا میکند پس از فسخ قرار در دعوی اصلی عبارت (در دادگاه استان بعمل میآید) تبدیل میشود به (در دادگاهی که رسیدگی پژوهشی میباشد بعمل میآید)

رئیس - موافقین با ماده ۲۸۳ با این اصلاح برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸۴:

مبحث هفتم - دعوی متقابل

ماده ۲۸۴ - مدعی علیه حق دارد در مقابل ادعای مدعی اقامه دعوی کند و چنین دعوی را در صورتیکه با دعوی اصلی ناشی از يك منشأ یا با دعوی نامبرده ارتباط کامل داشته باشد دعوی متقابل نامند و بان دعوی در همان دادگاه با دعوی اصلی رسیدگی میشود مگر اینکه دعوی متقابل از صلاحیت ذاتی دادگاه خارج باشد

بین دو دعوی وقتی ارتباط کامل موجود است که اتخاذ تصمیم در هر يك مؤثر در دیگری باشد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸۵:

ماده ۲۸۵ - دعوی متقابل بموجب دادخواست اقامه میشود لیکن دعوی تهازل و صلح و فسخ و رد خواسته و امثال آن که برای دفاع از دعوی اصلی اظهار میشود

دعوی متقابل محسوب نبوده و محتاج به دادخواست علیحده نیست

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۸۶:

ماده ۲۸۶ - در صورتیکه ادعای مدعی علیه در مقابل دعوی مدعی متقابل نباشد به درخواست مدعی دادگاه بان دعوی علیحده رسیدگی میکند و اگر رسیدگی بدعوی از صلاحیت ذاتی دادگاه خارج باشد عدم صلاحیت خود را در رسیدگی نسبت بدعوی نامبرده اعلام میدارد.

رئیس - موافقین با این ماده برخیزند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۸۷:

ماده ۲۸۷ - اگر دعوی اصلی در دادگاه بخش اقامه شده و رسیدگی بدعوی متقابل از صلاحیت دادگاه بخش خارج باشد دادگاه بخش هر دو دعوی را بنادگاه شهرستان صلاحیت دار احاله خواهد نمود

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸۸:

ماده ۲۸۸ - دادخواست دعوی متقابل در داد رسی عادی باید در موقع تقدیم اولین لایحه پاسخ نامه مدعی علیه و در داد رسی های اختصاری تا اولین جلسه داد رسی داده شود

رئیس - موافقین برخیزند (بیشتر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۸۹:

ماده ۲۸۹ - در داد رسی های اختصاری اگر مدعی علیه دعوی متقابل را در جلسه داد رسی اقامه نماید مدعی می تواند برای تهیه پاسخ و ادله خود تاخیر جلسه را بخواهد

رئیس - موافقین با ماده ۲۸۹ برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۰:

مبحث هشتم - توقیف و تعقیب و بطلان داد رسی و استرداد دعوی

ماده ۲۹۰ - توقیف داد رسی در موارد زیر بعمل می آید

دوره پانزدهم قانون گذاری

مذاکرات مجلس

۱- رضایت اصحاب دعوی

۲- در صورتیکه یکی از اصحاب دعوی با وکیل آنان فوت نماید یا عجز شود و یا وکیل بجهتی از دادرسی تنوع شود

۳- در صورتیکه سمت یکی از اصحاب دعوی که بان سمت داخل داد رسی شده بود زائل گردد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۹۱:

ماده ۲۹۱ - در مورد بان نوم و سوم ماده فوق اگر داد رسی به مرحله صدور حکم رسیده باشد دادگاه می تواند بدخواست طرف مقابل حکم بدهد

رئیس - موافقین برخیزند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۹۲:

ماده ۲۹۲ - در مواقع توقیف یا زندانی شدن یکی از اصحاب دعوی یا عزیمت بمحل مأموریت نظامی یا مأموریت دولتی یا مسافرت ضروری داد رسی توقیف نمی شود ولی دادگاه مهلت کافی برای تعیین وکیل به آنان میدهد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۳:

ماده ۲۹۳ - در صورت توقیف دادرسی دادگاه میتواند خواسته را موافق قانون تأمین نماید

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۹۴:

ماده ۲۹۴ - هرگاه داد رسی رضایت اصحاب دعوی توقیف شده باشد تعقیب آن بدخواست کتبی یکی از آنان بعمل می آید

رئیس - موافقین با ماده ۲۹۴ برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۵:

ماده ۲۹۵ - تعقیب دادرسی در همان دادگاه بعمل می آید که توقیف شده است.

رئیس موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۶:

ماده ۲۹۶ - در صورتیکه دادرسی نخستین بدرخواست اصحاب دعوی توقیف شده و در طرف یکسال از تاریخ توقیف درخواست آن تعقیب نشود دادخواست باطل است و مدعی میتواند بوسیله دادخواست مجدد تعقیب دعوی را بخواهد.

رئیس - موافقین با ماده ۲۹۶ برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۷:

ماده ۲۹۷ - در مورد بند ۲ از ماده ۲۹۰ در صورت فوت یا تنوعیت وکیل دادگاه به وسکت اطلاع میدهد تا حسب المورد خود برای دادرسی حاضر شود یا وکیل دیگر بمحکم معرفی کند و در صورت فوت یکی از اصحاب دعوی بدخواست طرف بر گهای لازم بر نه و وصی یا ولی یا قیم بدخواست طرف و ازت عجز باشد ابلاغ میشود و در صورت عجز یکی از اصحاب دعوی بدخواست طرف بر گهای لازم بنماینده قانونی او ابلاغ میگردد و در مورد بند ۳ ماده ۲۹۰ بر گهای لازم بدخواست طرف کسی که بجای شخص سابق که سمت او زائل شده معین گردیده است ابلاغ میشود.

مخیر - در ماده ۲۹۷ بعد از کلمه (در صورت فوت) کلمه (یا حجر) ساقط شده ایطور باید نوشته شود:

(در صورت فوت یا حجر یا تنوعیت)

رئیس - موافقین با ماده ۲۹۷ با این اصلاح قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۸:

ماده ۲۹۸ - مادام که داد رسی به مرحله صدور حکم نرسیده مدعی میتواند دعوی خود را استرداد کند در اینصورت بدخواست مدعی علیه بتأدیه خسارات مدعی علیه محکوم میشود - استرداد دعوی در داد رسی های عادی پس از تبادل لوایح و در اختصاری پس از ختم مذاکرات طرفین در موردی ممکن است که با مدعی علیه راضی باشد و یا مدعی از دعوی خود یکی صرف نظر کند در صورت اخیر دادگاه قرار سقوط دعوی را خواهد داد.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۲۹۹:

مبحث نهم - درخواست ارائه سند از طرف
 ماده ۳۹۹ - هرگاه یکی از طرفین سندی ابراز کند که در آن سند پسند دیگر رجوع شده و مربوط بدادرسی باشد طرف مقابل حق دارد ابراز سند دیگر را بخواهد.
 رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۰:
 ماده ۳۰۰ - هرگاه سند معینی که مدرک ادعای یا اظهار یکی از طرفین است در نزد طرف دیگر باشد بخواست طرف باید آن سند ابراز شود - هرگاه طرف مقابل بوجود سند در نزد خود اعتراف کند ولی از ابراز آن امتناع نماید دادگاه میتواند آنرا از جمله دلائل مثبتة بدارد.
 رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۱:
 ماده ۳۰۱ - هرگاه یکی از طرفین دفاتر بازرگانی طرف دیگر استناد کند دفاتر نامبرده باشد در دادگاه ابراز شود - در صورتیکه ابراز دفاتر در دادگاه ممکن نباشد دادگاه کارمندی را مأمور مینماید که با حضور طرفین دفاتر را معاینه و آنچه لازم است خارج نویسد نماید.
 هیچ بازرگانی نمیتواند بعد از انداختن دفتر از ابراز او یا ارائه دفاتر خود امتناع کند مگر اینکه ثابت نماید که دفتر او تلف شده یا دسترسی بآن ندارد.
 رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۲:
 ماده ۳۰۲ - هرگاه بازرگانی که دفاتر او استناد شده است از ابراز دفاتر خود امتناع نماید و تلف یا عدم دسترسی به آنرا هم نتواند ثابت کند دادگاه میتواند آنرا از ادله مثبتة اظهار طرف قرار دهد.
 رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۰۳:
 ماده ۳۰۳ - هرگاه ابراز تمام یا قسمتی از سند یا اظهار علی مقاد آن در دادگاه با منافع یکی از اصحاب دعوی یا شخص ثالثی منافی بوده و یا برخلاف نظم و با منافع عمومی

باشد دادرس دادگاه یا کارمند علی البدل بامدیور دفتر تعیین دادگاه با حضور طرفین حاضرین آن سند را معاینه و فقط آنچه را که لازم و راجع بمورد اختلاف است خارج نویسد و بنماید رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۰۴:
 ماده ۳۰۴ - هرگاه سند با اطلاعات دیگری که راجع بمورد نزاع است در ادارات دولتی یا شهرداری است دادگاه بخواست اصحاب دعوی نامه ای بدارد مربوطه نوشته ارسال و نوشت سند با اطلاع لازم را بدارد موعده درخواست میکند - اداره مربوطه مخف است قور در خواست دادگاه را انجام دهد مگر اینکه سند یا اطلاع مورد درخواست با منافع دولت یا شهرداری اضطکاک داشته و یا اینکه ابراز آن منافی مصالح و انتظامات عمومی باشد که در اینصورت اداره مربوطه پاسخ منفی را باید با توضیح بدادگاه بفرستد.
 هرگاه تهیه و نوشت استناد در ادارات مستلزم هزینه ای باشد بعهده هر یک از اصحاب دعوی است که بخواست او دادگاه سند را از ادارات خواسته است.
 رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۵:
 ماده ۳۰۵ - هرگاه ابراز اصل سند لازم باشد ادارات بعد از وصول نامه دادگاه اصل استناد را مستقیماً بخود دادگاه بفرستند - فرستادن دفاتر امور جاریه بدادگاه لازم نیست مستخرج چه از آن دفاتر در صورتیکه متصدق بتصدیق اداره باشد کافی است.
 رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۰۶:
 ماده ۳۰۶ - هرگاه یکی از اصحاب دعوی از ثابت دعوی جنحه و جنایت ادعای خسارت نماید و رجوع به پرونده آن جنحه و جنایت لازم باشد باید پرونده نامبرده بدادگاهی که پرونده را خواسته است فرستاده شود.
 رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۷:

ماده ۳۰۷ - هرگاه یکی از اصحاب دعوی استناد به پرونده دعوی مدعی دیگری نماید دادگاه بخواست استناد کننده تصدیقی بدارد مینماید که رونوشت موارد استناد در مدت معینی بدارد داده شود و در صورت لزوم دادگاه میتواند پرونده مورد استناد را خواسته و ملاحظه نماید.
 رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۸:
 ماده ۳۰۸ - هرگاه ادارات نمیتواند در موعدهای که دادگاه معین کرده است استناد و اطلاعات لازم را بدهد باید در پاسخ دادگاه توضیح دهد که برای چه تدریج استناد یا اطلاعات را خواهند داد.
 رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۰۹:
 مبحث دهم
 درخواست اصل اسنادی که طرف رونوشت آنها را ارائه داد
 ماده ۳۰۹ - هرگاه یکی از طرفین در ضمن ماده ۱۰۰ بیع کتبی لازم دانست اصل اسناد طرف مقابل را بپسند پس سه روز پس از ابلاغ رونوشت سندی که رونوشت اصل آن احتیاج است بدفتر دادگاه اطلاع بدهد و مدتی دفتر مخف است روز پنجم پس از این اطلاع را برای ارائه سند معین کرده و بطرفین اطلاع دهد این اطلاع منتهی باید در طرف دو روز بطرفین ابلاغ شود کسی که اصل سند مورد احتیاج را باید ارائه دهد مخف است که در روز معین اصل سند را بدفتر آورده از ابراز وقت تا آخرین ساعت اداری دفتر در آنجا بگنجانند مگر اینکه از استناد بآن صرف نظر کند در صورتیکه یکی از طرفین یا هر دو در دفتر دادگاه باشند مدت قانونی مسافت رعایت خواهد شد.
 رئیس - موافقین با ماده ۳۰۹ برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۱۰:
 ماده ۳۱۰ - هرگاه طرفی که درخواست رونوشت اصل سند را کرده در آنروز حاضر نشد و در موعده مقرر برای

پاسخ کتبی پاسخ نداد یا درخواست ارائه اصل را انکار کرد دادگاه او را در حکم کسی قرار میدهد که در موعده مقرر پاسخ کتبی نداد.
 بخیر - در آخر سطر اول ماده ۳۱۰ عبارت (در آن روز) اصلاح میشود به (در روز معین)
 رئیس - موافقین با ماده ۳۱۰ با اصلاحی که شده است برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۱۱:
 ماده ۳۱۱ - هرگاه کسی که باید اسناد سند را ارائه دهد در روز معین بتاریخ فوقی باشد یا حاضر نکند اگر مدعی است بخواست مدعی علیه دادگاه را بخواست او را بطلب بکشد و تجدید دعوی موقوف به تجدید درخواست است و اگر مدعی علیه است دادگاه باید بخواست مدعی سند را بگوید مادام که اصل آن ارائه نشده است از جزو سند خارج کند در اینصورت ارائه اصل سند فقط تا قبل از پایان حکم دادوسی ممکن خواهد بود.
 رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۱۲:
 ماده ۳۱۲ - هرگاه در موردی که بموجب ماده قبلی باید اصل سند را در روز معین بدفتر آورد یا برای رونوشت اصل در دفتر حاضر نشد طرف در روز معین اصل را بفرستد یا برای رونوشت حاضر نشد و تصدیق موجهی داشت باید دفتر خود را با دلائل موجه بودن تا دو روز پس از رونوشتی که معین شده بود بدادگاه کتباً اطلاع دهد و در دادگاه باید در ظرف دو روز تصمیم خود را راجع بموجه بودن یا نبودن بگذارد اظهار نماید.
 هرگاه دادگاه بخواهد بخواهد بخواهد باید باجمین روز پس از تاریخ تعیین شده برای ارائه سند معین نماید مگر اینکه بخواهد بخواهد بخواهد تا روز پنجم رفع آن ممکن نباشد در اینصورت روزی که رفع بخواهد در آنروز میتوان پیش بینی کرد دادرس دادگاه برای ارائه سند وقت معین میکند - در دفتر این وقت را در ظرف دو روز بطرفین ابلاغ خواهد کرد

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد
ماده ۳۱۳

ماده ۳۱۳ - هر گاه کسی که باید سند را ارائه دهد دسترسی بان نداشته و برای بدست آوردن آن محتاج به مهلتی باشد باید قبل از انقضای موعود برای آوردن سند از دادگاه استمهال کند در صورتیکه دادگاه آن استمهال را مبنی بر ضرورت و تعلل ندید بقدر کافی مهلت خواهد داد و روز ارائه سند را بطرفین اطلاع میدهد .

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۱۴

ماده ۳۱۴ - هر گاه در روز معین اصل سند در دفتر حاضر نبود و موافق مواد فوق دادگاه مهلت داده و روز دیگری برای ارائه سند معین کرد کسی که درخواست ارائه اصل سند را کرده تا دو روز پس از موعود بر ویست باید پاسخ کتبی خود را بدفتر دادگاه برساند .

رئیس - موافقین با این ماده برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۱۵

فصل نهم

قواعد اختصاصی دادگاه های بخش

مبحث اول

تأمین دلیل

ماده ۳۱۵ - در مواردیکه تحقیق نعلی و استطلاع از مظالم و استعمال ارکار تشاسان و یا استفاده از قرائن و امارات موجوده در نعل و یا استفاده از دلایلی که در نزد طرف یا غیر است اقتضا دارد و یا مستند دعوی دفاتر بازار گانی و امثال آن است اشخاصی که ظنیم هستند بر اینکه استفاده از دلایل مذکور بعدها متعذر یا مشعر خواهد شد میتوانند از دادگاه درخواست تأمین آنها را بنمایند و مقصود از تأمین در این موارد فقط ملاحظه و صورت ثبت برداشتن اینگونه دلایل است - تأمین دلیل نسبت بدلائل موجوده نزد طرف یا غیر در صورتی بعمل میاید که از طرف آنها امتناع و معارضه نشود .

رئیس - آقای اوحدی .

اوحدی - گرچه در آخر ماده ۳۱۵ عدم اجبار طرف مدعی تأمین دلیل یا تصریح کرده ولی مواد دیگر این بحث از ۳۱۵ تا ۳۲۲ طوری تدوین شده که تا يك اندازه اجبار را میسراند چنانچه در آن مواد میبوسد که اگر طرف حاضر نشود در مقام فوری است و میشود طرف را احضار کرد بدون حضور طرف میتواند تأمین دلیل را بجا بیاورد و از این ماده بطور استنباط میشود که اگر طرف قضیه حاضر نباشد میتواند قاضی بخش دادرس بخش حاضر نبود دفتر را مثلا بردارد و آنچه را که مدعیش اظهار میکند تمام مطالب را بنویسد و در داد و بربود بنده خواستم آقای وزیر دادگستری توضیحا بفرمایند که مقصود از این موادی که راجع بتأمین دلیلست چیست ؟ آیا مقصود این است که طرف مجبور نیست اوراق را ارائه دهد یا خلاف این است چون نوشته شده است در صورتیکه طرف درخواست کرد اگر او مایل است و راضی است بدون مزاحمه ارائه دهد و اگر حاضر نیست دادگاه نتواند اقدامی کند که برخلاف رضایت او عملی بشود .

وزیر دادگستری - توضیح این ماده لازم است از نظر اینکه همانطوریکه تذکر دادند با اینکه این ماده بحد کفایت روشن است و تصور نمیکم با این صراحتی که نوشته شده است جای شبهه و تردیدی باقی بگذارد ولی چون بموجب قانونی که فعلا جاری است شاید بواسطه سابقه ذهنی بعضی تأمین دلیل را آنطور که باید تشخیص ننمایند لذا بد نیست که اینجا توضیحی داده شود یعنی تأمین دلیلی که آزاد باشد دلیلی است موجود و آزاد که معارضی ندارد و مانعی ندارد مثلا يك کسی يك شاهدهی دارد و میخواهد يك مسافرتی کند و نمک است که آنشاهد دیگر بان کشور برنگردد بعدها که مقتضی شود که اقامه دعوی در دادگاه بکند این شاهد از دست او رفته است از دادگاه تقاضا میکند که گواهی او را استماع نماید و دادگاه استماع میکند و در صورت جلسه میبوسد ولی بعنوان تأمین دلیل نمیشود او را مجبور

کرد که چیزی را که نمیداند بگوید همیشه در دفاتر و اوراق مثلا بگوید در اداره بانک يك ورقه هست میخواهم دادگاه برود دفتر بانک را ببیند اگر بانک دفتر خودش را عرضه کرد قاضی میبوسد تأمین دلیل میکند و الا نمیتواند و بنام تأمین دلیل نمیشود يك بنگاهی را عبور کرد که اوراق و دفاتر و اسناد و اسرارش را خارج کند و بتواند تأمین دلیل از رویش استخراج کند تأمین دلیل عبارتست از تأمین دلیل آزاد بلا معارض و بلا مانع و بهمین جهت برای همین مقصداتی که برای تأمین دلیل در بعضی دادگاهها پیدا کرده بود خواستیم در ماده ۳۱۵ حد اکثر صراحت را بکنجائیم و ملاحظه بفرمایند که نوشته شده تأمین دلیل در صورتی بعمل میاید که از طرف آنها امتناع و معارضه نشود و باینسی آن دلیلی که باید تأمین شود آزاد باشد .

رئیس - موافقین با ماده ۳۱۵ قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۱۶

ماده ۳۱۶ - درخواست تأمین دلیل در حین دادرس و قبل از اقامه دعوی ممکن است .

رئیس - موافقین با ماده ۳۱۶ قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۱۷

ماده ۳۱۷ - درخواست تأمین دلیل راجع است به دادگاه بخش که موضوع تأمین در حوزه آن واقع است .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۱۸

ماده ۳۱۸ - درخواست تأمین دلایلی چه کتبی و چه شفاهی باید حاوی نکات زیر باشد .

- ۱ - نام و شهرت درخواست کننده و طرف او
- ۲ - ذکر موضوع دعوائی که برای اثبات آن درخواست تأمین دلیل میشود .
- ۳ - اوضاع و احوالی که موجب درخواست تأمین دلیل شده است .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۱۹

ماده ۳۱۹ - دادگاه طرف مقابل را برای تأمین دلیل احضار میکند ولی عدم حضور او مانع از تأمین نیست .
رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۲۰

ماده ۳۲۰ - تأمین دلیل را دادگاه میتواند بکارمند علی البدل یا مدیر دفتر رجوع نماید .

رئیس - موافقین با این ماده برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۲۱

ماده ۳۲۱ - در مواردی که درخواست کننده تأمین دلایل طرف خود را معین نکرده باشد اجرای آن در صورتی بعمل می آید که از برای درخواست کننده ممکن نباشد طرف خود را معین نماید .

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۲۲

ماده ۳۲۲ - تأمین دلایلی برای حفظ آن است و هیچوجه دلالت نمیکند بر اینکه دلایلی که تأمین شده معتبر و در دادرس مدرک ادعای صاحب آن خواهد بود .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۲۳

مبحث دوم

در تصرف عدوانی و ممانعت از حق و رفع مزاحمت
ماده ۳۲۳ - دعوی تصرف عدوانی عبارت است از دعوی متصرف سابق که دیگری بدون رضایت او مال غیر منقول را از تصرف او خارج کرده و متصرف سابق اعصاب تصرف خود را نسبت بان مال در خواست مینماید

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۲۴

ماده ۳۲۴ - دعوی ممانعت از حق عبارتست از دعوی کسی که رفع ممانعت از حق ارتفاق یا حق انتفاع خود را در ملک دیگری بخواهد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۲۵

ماده ۳۲۵ - دعوی مزاحمت عبارتست از دعوائی که

بموجب آن متصرف مال غیر مقول در خواست جلوگیری از مزاحمت کسی را مینماید که نسبت بمتصرفات او مزاحمت است بدون اینکه مال را از تصرف متصرف خارج کرده باشد.

رئیس - موافقین برخیزند. (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۲۶.

ماده ۳۲۶ - در دعوی تصرف عدوانی مدعی باید ثابت کند که مورد دعوی قبل از خارج شدن ملک از تصرف مدعی لافل یکسال در تصرف او بوده و بدون رضایت و بغیر وسیله قانونی از تصرف او خارج شده و بیش از یک سال از تاریخ تصرف عدوانی نگذشته است.

رئیس - آقای اوجدی
اوجدی - این قسمتی که الان میخواهم عرض کنم و توجه آقای وزیر دادگستری را باین عرض خودم متوجه کنم مهمتر از قسمتی است که قبلاً عرض کردم. در قانون فعلی که معمول به است یک قسمت راجع بتصرف عدوانی و یک قسمت راجع بطرز جلوگیری از تصرف عدوانی و یک قسمت راجع باشخاص است که صلاحیت رسیدگی دارند که از جمله پارکها هستند مأمورین شهر بانیها هستند مأمورین امنیه هستند که آنها در تصرف عدوانی که بیش از یک ماه نگذشته باشد صلاحیت دارند که رسیدگی نمایند و گزارش خودشان را در ظرف پنج روز بمدعی العموم بدهند و اگر از مقر مدعی العموم پنج فرسخ گذشت مورد تصرف عدوانی را فرماندار یا نایب او باید اقدام کند و در این قانون تصرف عدوانی که فعلاً جزء خصائص صلاحیه حاکم مقرر شده اشاره بان قوانین و آن مصوبات و آن صلاحیتها هیچ نشده خواستام در این باب یک توضیحی آقای وزیر دادگستری مرحمت فرمایند که آیا آن مواد بقوت خودشان باقی هستند یا بموجب این قانون و این مواد آن مواد منسوخ خواهند بود و اگر آن مواد منسوخ خواهد بود لازم است در آخر این قانون نوشته شود موادی که مخالف با این قانون است منسوخ است و حال آنکه چنین ماده در ذیل این قانون نوشته نشده است

مخیر - البته خاطر آقایان محترم مستحضر است که اصول محاکمات حقوق بطور متفرقی در ادوار مختلفه قانون گذاری متضمن یکدسته از قوانین و اصول مختلفه بتصویب رسیده است مثلاً قانون تصرف عدوانی علیحده است قانون مرور زمان علیحده بعضی اصلاحات در صلاحیت دادگاه است که آن هم علیحده است و بعضی قوانین بطور موقت و بطور موقت و پراکنده گذشته است و در دست عمل و اجراست و اغلب قاضی فراموش میکند که فلان ماده قانون در کجاست و وقتی بخواند يك ماده را پیدا کند باید تمام مواد را بهم بریزد و این ایجاد يك اختلالی کرده بود و اشخاص عادی که بطور مطلق نمیتوانستند بفهمند که تکلیف شان چیست و با کدام ماده قانون سرو کار دارند و با کدام ماده باید کار ایشان رسیدگی شود البته زحمانی را آقای وزیر دادگستری تحمل فرموده اند برای جمع آوری تمام این مواد قانون و این جایك باب تصرف عدوانی داریم و در این قسمت تصرف عدوانی در بحث دوم تکالیفی از نظر صلاحیت دادگاهی که باید رسیدگی کند در موردیکه تصرف عدوانی و اموری که تصرف عدوانی مفداق خارجی پیدا میکنند توضیح شده است البته وقتی که این کتاب خاتمه پیدا کند غیر از موردیکه فرمودند راجع بتصرف عدوانی موارد دیگری هم هست و تصمیم کلی گرفته میشود نسبت بسایر قوانین اصول محاکمات حقوقی که الان معمول به است در آخر قانون تصمیم گرفته میشود و نوشته میشود و در آخر هر قانونی این تصمیم گرفته میشود که چون در این قانون فلان ماده و فلان ماده تأمین و یا اصلاح شده است بنابرین موارد مربوطه باین موضوع منسوخ یا ملغی است ولی البته فعلاً ما در مقام گذراندن کتاب مفصلی هستیم که از اول مشروطیت تاکنون بمجلس نیامده و نگذشته است و باید آقای اوجدی تأمل فرمایند که این قانون خاتمه پیدا کند آنوقت در ماده آخر تکلیف مواد و قوانین منسوخه معین میشود

رئیس - موافقین با ماده ۳۲۶ قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۲۷ خوانده میشود:

ماده ۳۲۷ - در دعوی نمانعت از حق مدعی باید ثابت کند که قبل از تاریخ نمانعت لافل یکسال در آل حق متصرف بوده و بیش از یکسال از تاریخ نمانعت نگذشته است
رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد
ماده ۳۲۸

ماده ۳۲۸ - در دعوی مزاحمت مدعی باید ثابت کند که لافل یکسال مورد دعوی در تصرف او بتصرف مزاحمت بوده و از تاریخ ابتداء مزاحمت بیش از یکسال نگذشته است
رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۲۹

ماده ۳۲۹ - در مورد موارد فوق مدعی میتواند از تصرف کسی که ملک یا حق مورد دعوی را از او انتفال گرفته استفاده نماید

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۳۰

ماده ۳۳۰ - در مورد دعوی تصرف عدوانی و دعوی نمانعت از حق و همچنین در مورد دعوی مزاحمت هرگاه مدعی علیه ادعای مالکیت خود یا انکار مالکیت و استحقاق مدعی را نماید دادگساده وارد رسیدگی بدلائل مالکیت نمیشود و فقط در خصوص تصرف عدوانی و نمانعت و مزاحمت تحقیق مینماید و در مورد تصرف عدوانی مورد دعوی را بتصرف متصرف اول میدهد و در مورد نمانعت حکم بعدم نمانعت از حق و در مورد مزاحمت حکم بر رفع مزاحمت خواهد داد و مدعی مالکیت میتواند در دادگاه صالحه برای اثبات مالکیت خود اقدام دعوی نماید

مخیر - در سطر آخر این ماده کلمه صالحه تبدیل می شود بصلاحیت دار - دادگاه صلاحیت دار

رئیس - موافقین با ماده ۳۳۰ با این اصلاح برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۳۱

ماده ۳۳۱ - دعاوی مذکور در مواد فوق در صورتیکه مخالف با سند مالکیت باشد پذیرفته نمیشود

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد
ماده ۳۳۲

ماده ۳۳۲ - کسی که راجع به مالکیت یا اصل حق ارتفاق و انتفاع اقدام دعوی کرده است نمیتواند بعنوان تصرف عدوانی و نمانعت از حق طرح دعوی نماید
رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد
ماده ۳۳۳

ماده ۳۳۳ - هرگاه در ملک مورد تصرف عدوانی متصرف پس از تصرف عدوانی غرس اشجار یا احداث بنا کرده باشد اشجار و بنا در صورتی باقی مینماید که متصرف عدوانی مدعی مالکیت مورد حکم تصرف عدوانی باشد و در طرف یکماه از تاریخ اجرای حکم در باب مالکیت بهاد گساده صالحه درخواست بدهد

مخیر - در این ماده هم در سطر آخر صالحه تبدیل بصلاحیت دار می شود

رئیس - موافقین با ماده ۳۳۳ با این اصلاح برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۳۴

ماده ۳۳۴ - در صورتیکه در ملک مورد حکم تصرف عدوانی زراعت شده باشد اگر موقع برداشت محصول رسیده باشد متصرف عدوانی باید محصول را بانسازیه اجرة المثل فوراً بر دارد و در صورتیکه موقع برداشت محصول رسیده باشد آنرا از اینکه بذر روئیده شده یا نشده باشد محکوم له تلقین است بین اینکه قیمت زراعت را نسبت بسهم صاحب بذر و دسترخی بدهد و ملک را تصرف کند یا ملک را بتصرف متصرف عدوانی باقی بگذارد و اجرة المثل بگیرد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۳۵

بحث سوم

درخواست سازش

ماده ۳۳۵ - هر کس میتواند در مورد هر ادعائی از دادگاه بخش کتبا و با شهادت درخواست نماید که طرف او را برای سازش اجبار کند اگر چه رسیدگی بان دعوی از صلاحیت دادگاه بخش خارج باشد

اصحاب دعوی نیز میتوانند متراضیاً از داد رس دادگاه

بخش درخواست کنند که بین آنها سازش دهد .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۳۶ :

ماده ۳۳۶ - ترتیب احضار برای سازش همان است که برای احضار مدعی علیه مقرر است ولی در اجتناب باید قید گردد که طرف برای سازش بداد گاه دعوت میشود .

رئیس - موافقین بر خیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۳۷ :

ماده ۳۳۷ - بعد از حضور طرفین داد گاه اظهارات آنها را استماع نموده و تکلیف سازش وسیعی در انجام آنرا مینماید و در صورت عدم موفقیت به سازش تحقیقات و عدم موفقیت خود را در صورت مجلس نوشته بامضاء طرفین میرساند و هر گاه یکی از طرفین و یا هر دو طرف نخواهند امضاء کنند مراتب را داد گاه بخش در صورت مجلس قید میکند .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۳۸ :

ماده ۳۳۸ - در مورد ماده قبل داد گاه نباید طرفین را بی جهت معطل نماید و همیشه مشاهده نمود که حاضر سازش نیستند باید طرفین را بحال خود واگذار کرده و اعلام نماید که میتوانند دعوی خود را بداد گاهی که صلاحیت حکم را دارد رجوع کنند .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۳۹ :

ماده ۳۳۹ - هر گاه بعد از ابلاغ احضار به طرف حاضر نشد یا کتبا پاسخ داد که حاضر سازش نیست داد گاه مراتب را در صورت مجلس قید کرده و بخواستار سازش اعلام میدارد که بداد گاهی که صلاحیت حکم دارد رجوع کند .

رئیس - موافقین با این ماده قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۰ :

ماده ۳۴۰ - هر گاه طرف بعد از ابلاغ احضار به حاضر شد و بعداً استنکاف از حضور نموده داد گاه بخش مطابق ماده قبل رفتار مینماید .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۱ :

ماده ۳۴۱ - استنکاف طرف از حضور در داد گاه بخش یا عدم قبول سازش بعد از حضور در هر حالی از احوال مانع نمیشود که طرفین بهمان داد گاه یا داد گاه دیگر که صلاحیت اصلاح را دارد بطیب خاطر رجوع نموده خواستار سازش شوند .

رئیس - موافقین با این ماده بر خیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۴۲ :

مبحث چهارم

ترتیب اقامه دعوی و احضار متداعین

ماده ۳۴۲ - اصول دادرسی در داد گاه های بخش همان است که برای رسیدگی مرحله نخستین مقرر است جز در مواردی که قانون طریقه خاصی برای داد گاه های بخش مقرر داشته است .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۳ :

ماده ۳۴۳ - دادخواستی که بداد گاه بخش داده میشود ممکن است شفاهی باشد در اینصورت مدبر دفتر یا قریب نویس اظهارات مدعی را در صورت مجلس نوشته و بامضاء او میرساند و اگر مدعی نتواند امضاء کند اثر انگشت او زیر صورت مجلس گذاشته شده و جهت آن قید میشود .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۴ :

ماده ۳۴۴ - مدیر دفتر جلسه رسیدگی را معین و اطلاع میدهد و ضمناً رو نوشت دادخواست یا صورت مجلس و همچنین رو نوشت پیوست های دادخواست را به مدعی علیه ابلاغ مینماید .

بر گهای دعوی و وقت رسیدگی ممکن است بوسیله نامه سفارش دو قبضه ابلاغ شود .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۵ :

ماده ۳۴۵ - جلسه رسیدگی باید طوری معین شود که

صورت سازش ناهم رده مانع احکام داد گستری بموقع اجرا گذاشته میشود و هر دعوائی که باین طریق خاتمه یافت در هیچیک از داد گاه ها قابل رسیدگی نیست .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۵۰ :

ماده ۳۵۰ - دادرس داد گاه بخش میتواند هر گونه تحقیق یا توضیحی که برای روشن شدن قضیه لازم بداند از طرفین بخواهد .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۵۱ :

ماده ۳۵۱ - اصحاب دعوی میتوانند در صورت موافقت مستقیماً در داد گاه بخش حاضر شده و دعوی خود را شفاهاً طرح نمایند در اینصورت دادرس داد گاه بخش میتواند بدون هیچ تشریفات فوراً رسیدگی کرده حکم بدهد و یا جلسه عادی برای رسیدگی معین نماید .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۵۲ :

ماده ۳۵۲ - اگر یکی از اصحاب دعوی بخواهد گواهی های خود را که در جلسه دادرسی حضور دارند معرفی کند داد گاه میتواند گواهی آنها را بدون هیچ تشریفات استماع نماید و در مواردی که حکم داد گاه قابل پژوهش است صورت مجلسی از اظهارات گواهیها تنظیم می نماید .

رئیس - آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۵۳ :

مبحث اول - کلیات فصل دهم - رسیدگی بدلائل

ماده ۳۵۳ - دلیل عبارت از امری است که اصحاب دعوی برای اثبات دعوی یا دفاع از دعوی بان استناد مینمایند .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۵۴ :

ماده ۳۵۴ - دلائلی که برای اثبات عقود با اقعاعات یا

فاصله بین ابلاغ دادخواست و اظهار نامه و روز جلسه کمتر از ۲۴ ساعت نباشد مدت مسافت هم بمعده نامیده اضافه میشود - دادرس بخش با اقتضای مورد میتواند دستور دهد که وقت رسیدگی زودتر از موعد مذکور فوق معین شود .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۶ :

ماده ۳۴۶ - نسبت بدعوی که خواسته آن ائمه و رجال یا کمتر است طرفین دعوی میتوانند عین اسناد خود را بداد گاه بدهند .

رئیس - موافقین با ماده ۳۴۶ قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۷ :

ماده ۳۴۷ - اصحاب دعوی میتوانند شخصاً برای دادرس حاضر شوند یا بکنفرانز کلاه یا کارگزاران داد گستری یا یکی از بستگانشان وکالت دهند در هر صورت وکیل باید حکوم به جنایت نباشد .

وکالت ممکن است در جلسه دادرسی با اظهار شفاهی موکل واقع شود در اینصورت اظهار موکل در صورت مجلس نوشته شده و بامضای او میرسد .

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۸ :

ماده ۳۴۸ - دادرس داد گاه بخش باید در اولین جلسه بدو یا طرفین تکلیف و سعی نماید که دعوی را بسازش خاتمه دهند و اگر موفق بسازش نشد داخل رسیدگی شود در عین رسیدگی هم دادرس داد گاه بخش باید نظر سازش را تعقیب و اگر سازش نشد بر رسیدگی خود ادامه دهد .

رئیس - موافقین با این ماده بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۴۹ :

ماده ۳۴۹ - در صورت وقوع سازش دادرس داد گاه بخش موضوع و شرایط سازش را در صورت مجلس نوشته و برای طرفین مینماید و پس از امضاء آنها وقوع سازش را تصدیق می نماید و رو نوشت صورت مجلس را بهر یک از طرفین میدهد .

تعهدات اقامه میشود تابع قوانینی است که در موقع آنها
بحری بوده مگر اینکه خلاف آن در قانون تصریح شده باشد
تبصره - حکم این ماده هیچگاه بمرور قبول گواهی در
مواردی که قانون مدنی بجهت آن کرده نخواهد بود
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۵۵ :
ماده ۳۵۵ - دلالتی که برای اثبات وقایع خسارجی از
قبیل ضمانات قهری و اسب و غیره اقامه میشود تابع قانونی
است که در موقع طرح دعوی بحری میباشد
رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب
شد . ماده ۳۵۶ :
ماده ۳۵۶ - اصل بر آنست بنا بر این اگر کسی مدعی
حق یا دینی بر دیگری باشد باید آنرا اثبات کند و الا مطابق
این اصل حکم بر آنست مدعی علیه خواهد شد
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر برخاستند) تصویب
شد . ماده ۳۵۷ :
ماده ۳۵۷ - در صورتیکه حق یا دینی بر عهده کسی ثابت
شد اصل بقاء آن است مگر اینکه خلافش ثابت شود
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر برخاستند) تصویب
شد . ماده ۳۵۸ :
ماده ۳۵۸ - هیچ دادگاهی نباید برانی اصحاب دعوی
تحصیل دلیل کند بلکه فقط بدلتلی که اصحاب دعوی تقدیم
یا اظهار کرده اند رسیدگی میکند - تحقیقاتی که دادگاه برای
کشف امری در خلال دادرسی لازم بداند از قبیل معاینه محل
و تحقیق از گواهها و مسجلین اسناد و ملاحظه پرونده مربوط
بدادرس و امثال اینها تحصیل دلیل نیست
رئیس - موافقین با این ماده قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
تصویب شد . ماده ۳۵۹ :
ماده ۳۵۹ - رسیدگی بدلائل در صورتیکه صحت آن بین
طرفین مورد اختلاف باشد بدرخواست یکی از طرفین یا داخل
دادگاه بعمل میآید
رئیس - موافقین با این ماده بر خیرند (اکثر برخاستند)
تصویب شد . ماده ۳۶۰ :

ماده ۳۶۶ - اقرار اگر در حین مذاکره در دادگاه یا در
یکی از لواحق که بدادگاه داده شده است بعمل آید اقرار
در دادگاه و الا اقرار در خارج از دادگاه میباشد
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۶۷ :
ماده ۳۶۷ - اقرار کتبی است در صورتیکه در یکی از
اسناد یا لواحق که بدادگاه داده شده است اظهار شده باشد
و شفاهی است در صورتیکه در حین مذاکره در دادگاه بعمل آید
در اقرار شفاهی که طرف میخواهد اقرار طرف دیگری
استفاده نماید باید از دادگاه بخواهد که اقرار در صورت
جلسه قید شود
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۶۸ :
ماده ۳۶۸ - اقرار در کیل بحری که قانع دعوی باشد در
صورتی معتبر است که در و کالت نامه او تصریح در اقرار
شده باشد
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر برخاستند) تصویب
شد . ماده ۳۶۹ :
ماده ۳۶۹ - ادعای تقرار و کیل در خارج از دادگاه
قابل استماع نخواهد بود
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۰ :
مبحث سوم - در اسناد
۱ - مواد عمومی
ماده ۳۷۰ - رسیدگی بدعایه و دفاع در دادگاه بعمل
نماید و ممکن است در غیبت کسی اسناد کتبی در آنست
بعمل آید و در هر صورت دادگاه میتواند رسیدگی را
بیکمی از کار مدان اصلی دادگاه یا کارمند علی البدل
محول نماید
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۱ :
ماده ۳۷۱ - موعد رسیدگی بطرفین اصلاح داده میشود

که هر گاه بخواهند حاضر باشند
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر برخاستند) تصویب
شد . ماده ۳۷۲ :
ماده ۳۷۲ - بعد از ختم هر جلسه تحقیقات صورت
جلسه ترتیب داده شده و موارد اختلاف در آن تصریح
ویر شود
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۳ :
ماده ۳۷۳ - دادگاه در صورت احتیاج میتواند رسیدگی
بدعایه را بکارشناس رجوع کند
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۴ :
ماده ۳۷۴ - استنادی که در دادگاه ابراز میشود ممکن
است بشع طرف مقابل دلیل باشد در این صورت هر گاه طرف
مقابل بر آن استناد نماید آنرا بکنند و حق ندارد آنرا پس
بگیرد و در دادگاه درخواست نماید که بنده او را کتمان
نه بکنی فریض نماید
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۵ :
ماده ۳۷۵ - دادگاه نمیتواند بخواهد اسنادیکه صور آن
از کسی که سند را بر حسب داده شده مخفی باشد وصول دلیل
تلاش آن نکند
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۶ :
۲ - انکار و تردید نسبت رسیدگی
ماده ۳۷۶ - کسی که بر شایعه او سند غیر رسمی ابراز
میشود میتواند خط یا مهر و یا امضای متاسب بخود را انکار
کند و اگر سند متاسب بمدعی علیه نباشد بخواهد تردید کند
رئیس - موافقین بر خیرند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد . ماده ۳۷۷ :
ماده ۳۷۷ - اظهار تردید یا انکار باید در اولین پاسخی
که از سند داده میشود بعمل آید

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۷۸ :

ماده ۳۷۸ - در مقابل تردید یا انکار در گاه صاحب سند خود را استرداد نمود دادگاه باسناد و دلایل دیگر رجوع میکند - استرداد سند دلیل بر بطلان آن نخواهد بود هر گاه صاحب سند خود را استرداد نکند و سند مؤثر در دعوی باشد به اعتبار آن سند رسیدگی می شود .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۷۹ :

۳ - ادعای جعلیت

ماده ۳۷۹ - ادعای جعلیت اسناد را در تمام مراحل نخستین و پژوهش میتوان نمود - هر گاه در حین جلسه این اظهار بشود در صورت مجلس دادگاه قید و بامضاء اظهار کننده میرسد .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۸۰ :

ماده ۳۸۰ - نسخه های اعلام نامه مدعی جعلیت یا رونوشت صورت مجلس بطرف مقابل یا وکیل او در صورتیکه وکیل و کالت در پاسخ دعوی جعل داشته باشد ابلاغ میشود و او مکلف است در ظرف ده روز صراحتاً پاسخ بدهد که سند را مسترد میدارد یا استفاده از آن باقی است (استرداد سند دلیل بر جعلیت آن نیست) .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۸۱ :

ماده ۳۸۱ - هر گاه صاحب سند سند را استرداد نمود و یا در موعد مقرر پاسخی نداد دادگاه آن را از عداد دلایل خارج کرده سایر دلایل رسیدگی میکند و در صورتیکه به استفاده از سند باقی باشد مدیر دفتر دادگاه در ظرف دو روز بعدی جعلیت اعلام میکند که در ظرف ده روز دلایل جعل را کتباً بعد طرف دعوی علاوه بک نسخه بدادگاه تقدیم دارد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۲ :

ماده ۳۸۲ - دادگاه پس از وصول دلایل جعل در صورتیکه رسیدگی بدعوی جعل را مؤثر بداند قرار رسیدگی بدعای جعل را صادر مینماید

مدیر دفتر در ظرف دو روز قرار دادگاه را بطرفین ابلاغ و يك نسخه از دلایل جعل را برای صاحب سند میفرستد و باو اخطار میکند که در ظرف ده روز کتباً پاسخ بدهد و پس از وصول پاسخ مدیر دفتر وقت رسیدگی بدعوی جعل را معین کند بطرفین ابلاغ میکند

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۳ :

ماده ۳۸۳ - صاحب سند اصل سندی را که موضوع ادعای جعلیت است باید همان وقتی که استفاده از سند را اطلاع میدهد بدفتر دادگاه بسپارد و الا دادگاه میتواند بدخواست مدعی جعلیت سند مذکور را از جزء دلایل طرف خارج نماید پس از رسیدن بدفتر دادگاه مدیر دفتر آن را بنظر رئیس دادگاه رسانیده و دادگاه فوراً آنرا مهر و موم مینماید

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۴ :

ماده ۳۸۴ - هر گاه مدعی جعل در مورد مقرر دلایل دعوی جعل را پاسخ ندهد دعوی جعل بی اثر میشود و اگر ظرف نسبت بدلائل جعل پاسخ ندهد برای رسیدگی بدعوی جعل تعیین وقت میگردد

سخنر - اینجا در ماده ۳۸۴ سطر اول کلمه مورد باید به موعد تبدیل شود

رئیس - باین اصلاح آقایان موافقین باین ماده قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۸۵ :

ماده ۳۸۵ - دادگاه پس از رسیدگی قرار لازم در باب عدم جعلیت و یا جعلیت سند داده و در صورت اخیر سند معمول را از عداد دلایل صاحب سند خارج مینماید

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۶ :

ماده ۳۸۶ - هر گاه دادگاه حقوق قرار جعلیت سند را داد مکلف است مراتب را بدادستان اطلاع دهد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۷ :

ماده ۳۸۷ - در قراری که دادگاه در باب جعلیت اسناد میدهد باید تکلیف اسناد و نوشتهجات را جمع ادعای جعلیت را معین نماید

هر گاه وجود اسناد و نوشتهجات را جمع بدعوی جعل در دفترخانه دادگاه دیگر لزومی نداشته باشد دادگاه قرار اعاده آن اسناد و نوشتهجات را بصاحبان آنها از اصحاب دعوی و مطلعین و غیره میدهد و اسنادی که ادعای جعلیت نسبت بانها شده ولی قرار جعلیت نسبت بان صادر نشده است نیز بصاحبان آنها رد میشود و همچنین اسنادی که از ادارات خواسته شده و یا در یکی از دستگاههای عمومی امانت بوده بخود آنها مسترد میگردد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۸ :

ماده ۳۸۸ - وقتی که دادگاه قرار جعلیت داد باید در همان قرار تکلیف سند معمول را معین کند که باید آنرا از بین برد یا قسمت معمول را در روی سند ابطال کرده یا کلماتی را که نحو کرده یا تغییر داده اند در روی سند اصلاح نمود . اجرای قرار دادگاه راجع به تکلیف سند منوط قطعی شدن حکم دادگاه در ماهیت دعوی و گذشتن مدت فرجام یا ابرام حکم است و بشروط دادگاهی که آخرین حکم قطعی را صادر کرده باشد حضور دادستان بعمل خواهد آمد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده ۳۸۹ :

ماده ۳۸۹ - هیچکدام از کارمندان دفتری حق ندارند از اسناد و نوشتهجاتی که نسبت بانها دعوی جعل شده مادام که قرار اصالت صادر نشده است رو نوشت باشخاص بدهند مگر با اجازه دادگاه که در اینصورت نیز باید در حاشیه رو نوشت تصریح شود که نسبت بسند دعوی جعل شده است

متخلف از سه مادی یکسال از شغل دولتی منقصل خواهد شد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۰ :

ماده ۳۹۰ - در موردی که مدعی جعل شخص معینی را که در حال حیات است بساختن سند متهم نماید و تعقیب اونمکن و رسیدگی بسند در اصل دعوی مؤثر باشد دادگاه حقوق سند نامبرده را با برگهای راجع بدعوی جعل نزد دادستان میفرستد و در این صورت هر گاه رسیدگی با اتهام مذکور بجهتی از جهات غیر قابل تعقیب تشخیص گردید دادگاه حقوق بدعوی جعل رسیدگی میکند

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۱ :

ماده ۳۹۱ - در موردی که امر بدادگاه جزاء مراجعه شده باشد خواه قبل از اقامه دعوی حقوقی یا بعد از آن هر گاه دادگاه حکم بجعلیت یا اصالت سند داد آن حکم در دادگاه حقوق متبع خواهد بود .

در صورتیکه دادگاه جزا متعرض جعلیت یا اصالت سند نشده یا احراز جعلیت آنرا ننموده دادگاه حقوق بدعوی جعل رسیدگی مینماید و بر هر تقدیر رأی دادگاه حقوق در خصوص اعتبار سند منافی نیست با اینکه مدعی جعل در صورتیکه جعل در حال حیات و قابل تعقیب باشد دعوی خود را مستقیماً در مراجع جزائی اقامه نماید و اگر حکمی از دادگاه جزا بر معمولیت سند برخلاف رأی دادگاه حقوق صادر شود مستند اعاده دادرسی در دادگاه حقوق خواهد گردید .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۲ :

ماده ۳۹۲ - دادگاه حقوق پس از ارجاع امر بدادستان رسیدگی بکار را توقیف نموده منتظر ختم عمل جزائی میشود و با بدخواست یکی از اصحاب دعوی رسیدگی بکار را تا اندازه ای که مربوط بسند متنازع فیه و ادعای جعلیت نیست دنبال کرده و بانعام میرساند .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۳ :

۴ - رسیدگی بصحت سند در مورد انکار و تردید و ادعای جعلیت

ماده ۳۹۴ - رسیدگی به اعتبار سند در مورد انکار و تردید و دعوی جعل بقدر لزوم است .

۱ - تطبیق مفاد سند با اسناد و دلایل دیگر

۲ - تحقیق از گواه و مطلعین که از اطلاعات آنها نتوان بصحت یا عدم صحت سند را تشخیص داد .

۳ - مطابقت خط و امضاء سند متنازع فیه با خط و امضای اسنادی که اصالتشان ثابت و معین است و ذقت در خط و امضاء و مهر سند از حیث تراشیدگی و امثال آن .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۴ :

ماده ۳۹۴ - در مورد تطبیق سند با مفاد اسناد دیگر باید اسنادی را انتخاب نمود که صحت مفاد آن ثابت یا مورد اعتراف طرف مقابل باشد .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۵ :

ماده ۳۹۵ - گواهیاتی که در سند گواهی نوشته می یا اشخاصی که نوشته شدن سند متنازع فیه یا امضاء و مهر شدن سند را دیده اند و همچنین اشخاصی که از اطلاعات آنها میتوان کشف حقیقت نمود احضار شده و پس از التزام آنها بصحت گواهی اظهارشان استماع میشود .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۶ :

ماده ۳۹۶ - در مورد تطبیق خط و امضاء یا مهر نوشته‌جاتی اساس تطبیق قرار داده میشود که طرفین در انتخاب آنها موافق باشند و در صورت عدم توافق طرفین نوشته‌جات زیر اساس تطبیق قرار داده میشود .

۱ - خط یا امضاء یا مهر زیر اسناد رسمی یا دفتر اسناد رسمی .

۲ - خط یا امضاء یا مهری که در اوراق واجعه بدعاوی درختور دادگاه نوشته یا امضاء یا مهر شده باشد .

۳ - خطوط یا امضاء اشخاص رسمی در نوشته‌جات رسمی

۴ - اسناد عادی که قبلاً بصحت خط یا امضاء یا مهر آن اعتراف شده باشد .

در صورتیکه یکقسمت از سند مورد اختلاف و قسمت دیگر آن از حیث خط مسلم باشد دادگاه میتواند همان قسمت را اساس تطبیق قرار دهد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۳۹۷ :

ماده ۳۹۷ - خط و مهر و یا امضاء اسناد عادی را که انکار یا تردید بانسبت بدان ادعای جعل شده باشد نمی توان اساس تطبیق قرار داد هر چند که صحت آن در نتیجه تطبیق معلوم شده باشد .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۹۸ :

ماده ۳۹۸ - اگر کسی که خط یا امضاء سند باو نسبت داده شده در حال حیات باشد ممکن است او را برای استکتاب احضار نمود عدم حضور یا امتناع از کتابت بدون عذر موجه را در این مورد دادگاه میتواند قریبه بصحت سند قرار دهد .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۳۹۹ :

ماده ۳۹۹ - اگر بر گواهی و نوشته‌جاتی که باید اساس تطبیق واقع شود در یکی از ادارات باشد باید بر گواهی مذکوره را بعمل تطبیق بیاورند . ادارات بقصد مسئولیت مکلفند که امردان گناه را در این باب مجری دارند مگر اینکه این از بر گواهی و نوشته‌جات نامبرده با منافع دولت یا شهرداری اصطلاح داشته و یا اینکه منافی مصالح انتظامات عمومی باشد که در اینصورت اداره مربوطه پاسخ منعی را باید با توضیح بدادگاه بفرستد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

[۲ - تصویب بیچ فقره مرخصی]

رئیس - چند فقره گزارش مرخصی رسیده است قرائت میشود :

گزارش مرخصی آقای ذوالقدر

آقای ذوالقدر درخواست بیست روز مرخصی از تاریخ ۳۱ تیرماه ۱۳۱۸ نموده‌اند و مورد موافقت کمیسیون واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . گزارش دیگر .

گزارش مرخصی آقای کیخسرو شاهرخ

آقای کیخسرو شاهرخ درخواست هشت روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده‌اند و کمیسیون با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . گزارش دیگر .

گزارش مرخصی آقای نواب وردی

آقای نواب وردی درخواست بیست و پنج روز مرخصی از تاریخ هفتم امرداد ۱۳۱۸ نموده‌اند و کمیسیون با این بیست روز آن موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

تصویب شد گزارش دیگر قرائت میشود :

گزارش مرخصی آقای ابراهیم سمیعی

آقای ابراهیم سمیعی درخواست بیست روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده‌اند و مورد موافقت کمیسیون واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین با این مرخصی قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

گزارش مرخصی آقای اقبال

آقای اقبال درخواست بیست روز مرخصی از تاریخ پنجم شهریور ۱۳۱۸ نموده‌اند و کمیسیون با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اقبال قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد .

[۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اجازه میفرمایید جلسه ختم شود جلسه آینده روز یکشنبه ۴ شهریور ماه سه ساعت بظهور مانده دستور لوائح موجود .

(مجلس همان ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری